

การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย
จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

วิทยานิพนธ์

ของ

ภูณิชาภัค มนัสธนกิจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

กุมภาพันธ์ 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**WORKING OPERATION OF COMMUNITY LEARNING CENTERS
IN PLABPLCHAI DISTRICT, BURIRAM PROVINCE
ACCORDING TO THE NETWORKS' PERCEPTION**

Phunichapak Manatthanakit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Social Sciences for Development**

February 2013

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย		
ผู้วิจัย	ภูมิชาภัท มนัสรนกิจ		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วีรกุลเทวัญ	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิ่งแก้ว ปะติตั้งใจ	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายตามกรอบ 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้ และด้านกิจกรรม ประชากร จำนวน 82 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.789 – 6.718 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9744 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านโดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย
3. แนวทางพัฒนาภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้ ด้านบุคลากร คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาครูที่มีความรู้ความสามารถอย่างหลากหลายสาขาวิชาชีพ และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาบุคลากรให้เพียงพอกับงานที่รับผิดชอบ ด้านสถานที่ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาสถานที่ที่อยู่ใกล้กับชุมชน สะดวกในการเดินทาง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเลือกสถานที่ที่มีความเหมาะสมมีความพร้อมที่จะขยายกิจการในอนาคต ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต

ที่มีความเร็วสูง และศูนย์การเรียนชุมชนควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอ ด้านภาคีเครือข่าย คือ ศูนย์การเรียนชุมชนควรมีการเปิด โอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และศูนย์การเรียนชุมชนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ด้านคลังวิชา คือ ศูนย์การเรียนชุมชนควรจัดให้มีห้องสมุดและมีหนังสืออย่างเพียงพอ และศูนย์การเรียนชุมชนควรเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านองค์ความรู้ คือ ศูนย์การเรียนชุมชนควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ไปยังชุมชน และศูนย์การเรียนชุมชนควรมีการปรับหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับชุมชน และค่านิยม กิจกรรม คือ ศูนย์การเรียนชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม และศูนย์การเรียนชุมชนควรมีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

TITLE Working Operation of Community Learning Centers
in Plabplachai District, Buriram Province
According to the Networks' Perception

AUTHOR Phunichapak manatthanakit

THESIS ADVISORS Asstaant Professor Dr. Sununta Weerakuntawun Major Advisor
Asstaant Professor Dr. Kingkeaw Patitangkho Co- advisor

DEGREE Master of Arts **MAJOR** Social Sciences for Development

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2013

ABSTRACT

The purposes of this research were to study states, problems and guidelines of the operation of the community learning centers in Plabplachai district, Buriram province as perceived by networks in seven aspects : personnel, place, materials/instruments, networking parties, knowledge treasury, body of knowledge, and activities. The population consisted of 82 persons. The research tool was a questionnaire with the discrimination between 1.789 and 6.718, and reliability of .9744. The obtained data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. The research results revealed that:

1. The operationl states of the community learning centers in Plabplachai district, Buriram province both in overall and each aspect were at a high level.
2. The operational problems of networking parties toward the operation of the community learning centers in Plabplachai district, Buriram province both in overall and each aspect were at a low level.
3. The guidelines for developing the networking parties in the aforementioned area were as follows: Regarding the personnel, capable teachers with multi-knowledge should be recruited by the community learning centers, and an adequate number of personnel should also be employed. Regarding the place, the center should be located close to a community with convenient transportation, and the suitable place for business expansion in the future should be chosen. Regarding the materials and instruments, a high speed internet system should be installed, and enough instructional media should be also provided. Regarding networking parties, all sectors

cooperation with all relevant organizations. In regard to knowledge treasury, library and adequate books should be provided, and local scholars should also be offered a chance to take part in the educational management. In respect of body of knowledge, knowledge should be publicized to a community, and curricular should also be adjusted and developed in order to meet the appropriateness for a community. Concerning the activities, students should be given an opportunity to choose learning activities, and needs of students and parties involved should also be surveyed.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากคณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์อย่างมากในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วีรกุลเทวัญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิ่งแก้ว ปะติคังโข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ภูเงิน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และกราบขอบพระคุณคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณภาคีเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการออกแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ความดีและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตเวทิตาคุณแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ภูนิษาก็ค มนัสชนกิจ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.....	6
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	10
ภาคีเครือข่าย.....	17
บริบทศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
งานวิจัยในประเทศ.....	23
งานวิจัยต่างประเทศ.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
กลุ่มเป้าหมาย.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	55
วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
สรุปผลการวิจัย.....	56
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	64
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	64
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	77
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	87

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ภาคเครือข่าย.....	20
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	38
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานที่ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	39
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	40
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านภาคีเครือข่าย โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	41
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคลังวิทยา โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	42
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	43
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกิจกรรม โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	44
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานที่ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	46
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	47
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านภาคีเครือข่าย โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	48
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคลังวิทยา โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	49
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	50
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่าย ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกิจกรรม โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	51
16 แนวทางการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์.....	52

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการปฏิรูปการศึกษานั้นรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ มุ่งให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพโดยเฉพาะได้ดำเนินการจัดให้ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในทุกพื้นที่เพื่อเติมเต็มระบบการศึกษาให้รองรับการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทางภาครัฐและเอกชนจะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งต้องคำนึงถึงวิสัยทัศน์ของประเทศที่กล่าวว่า มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รอบรู้ รู้ทันโลก ครอบครัวยอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพเสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณธรรมและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2549 : ข) ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นให้คนมีคุณภาพ คุณธรรม นำความรู้รอบรู้เท่าทัน มีสุขภาพที่ดี ครอบครัวยอบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในชีวิต อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้คุณภาพของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างโอกาสในการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสภาพการศึกษาควบคู่กัน

สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาก็จะสามารถพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ครอบครัวยอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งครอบครัวสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขตามอัธยาศัย นอกจากนี้ยังส่งผลโดยรวมให้สังคมมีความเข้มแข็งต่อไป

ในสังคมปัจจุบันและอนาคตซึ่งเป็นสังคมฐานความรู้ ที่การเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักการสร้างเครือข่ายและให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับองค์การหรือหน่วยงานของคนและสถานศึกษา การสนับสนุนให้สังคมทุกภาคส่วนและทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จเช่นนี้จะทำให้เกิดพลังพัฒนาสถานศึกษาที่เข้มแข็ง อันจะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป นอกจากนี้ ในวิถีชีวิตของคนไทยเองภายใต้ความเอื้ออาทรต่อกันและกันทำให้เกิดภาพแห่งการจดจำที่แสดงถึงการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม จึงอาจกล่าวได้ว่าการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันมาในสังคมไทยมาช้านาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 13)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้แก่ประชาชนนอกระบบโรงเรียนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศโดยศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีจำนวน 23 ศูนย์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 457 ได้ดำเนินงานจัดการศึกษามากกว่า 10 ปีแล้ว มีการปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมาตามลำดับ ในปัจจุบันหลายองค์กรเป็นภาคีเครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนหน่วยงานซึ่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหน่วยงานราชการ ได้จัดทำกลยุทธ์และจุดเน้นการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเฉพาะปีงบประมาณ 2550 และได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานคือ เป็นองค์กรในการส่งเสริมและพัฒนาประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เป็นบุคคลใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความต้องการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว ได้กำหนดบทบาทของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. 2550 : 154)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานย่อยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษาและบุคคลในชุมชนมากที่สุด เพราะมีหน่วยงานตั้งอยู่ทุกตำบลในจังหวัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน เพื่อสร้างโอกาส

ในการเรียนรู้ การถ่ายทอดและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2552 : 2)

จากการศึกษาการพัฒนาภาคีเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังมีปัญหาบางประการ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ/ครุภัณฑ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้ และด้านกิจกรรม ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้การดำเนินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
3. ได้แนวทางทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายอำเภอปลวกแดง ผู้อำนวยการโรงเรียน เจ้าอาวาสวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ปลวกแดง ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธร เกษตรอำเภอ ที่ดินอำเภอปลวกแดง พัฒนาชุมชนอำเภอ ปลวกแดง วัฒนธรรมอำเภอปลวกแดง ท้องถิ่นอำเภอปลวกแดง สัสดีอำเภอปลวกแดง ปศุสัตว์อำเภอปลวกแดง ผู้จัดการธนาคาร ธกส. สาขาอำเภอปลวกแดง เทศบาลตำบล ปลวกแดง เทศบาลตำบลคูม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบล จำนวน 82 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
2. ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
3. แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาคีเครือข่าย หมายถึง บุคคล องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีส่วนร่วมหรือมี วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและเป็นเวที แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชน ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และ ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม และมุ่ง การพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. **ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการประสานและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยดำเนินการตามพันธกิจและจุดเน้นการศึกษานอกโรงเรียน และดำเนินการร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกอำเภอ ในรูปแบบการทำงานเป็นทีมหรือดำเนินการด้วยตนเอง ตลอดจนร่วมมือดำเนินการกับพันธมิตรเครือข่ายในพื้นที่อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์

4. **การดำเนินงาน** หมายถึง การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ภาควิชาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัยจังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ / อุปกรณ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้ และด้านกิจกรรม

5. **ปัญหา** หมายถึง อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแยกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ / อุปกรณ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้ และด้านกิจกรรม

6. **แนวทางการพัฒนา** หมายถึง ทางเลือกในการพัฒนาภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แยกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ / อุปกรณ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้ และด้านกิจกรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
2. ศูนย์การเรียนชุมชน
3. ภาคีเครือข่าย
4. บริบทศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 5 – 10) ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถาบันอุดมศึกษาที่ได้บัญญัติไว้แล้ว

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบหลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือ

ฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“ภาคีเครือข่าย” หมายความว่า บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติโดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

(1) การศึกษานอกระบบ

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

(2) การศึกษาตามอัธยาศัย

(ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียน

ทุกกลุ่มเป้าหมาย

(ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

(ค) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมาย ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และ คุณภาพชีวิตทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาครัฐหรือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรม การศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษตามอัธยาศัยให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมาย ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับ คุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

(3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถ เลือกใช้บริการ ได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

(2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการ การศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียน โดยบูรณาการความรู้ ปุถุคฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

(3) ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย อาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบ
- (2) การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษาและการยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- (3) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ
- (4) การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนของการศึกษตามอัธยาศัยสามารถเข้าถึงได้ตามความเหมาะสม
- (5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลและชุมชนได้เรียนรู้ความสนใจและความต้องการที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมของการศึกษาตามอัธยาศัย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้
- (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่าย ได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- (2) กำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจัดการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- (4) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการจัดทำและการพัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ในการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- (5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

มีนักวิชาการให้ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

สวัสดิ์ ดีชื่น (2541 : 6) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนา การบริการ การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องมีอาคาร สถานที่ มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาต่าง ๆ มีผู้เรียนหรือผู้บริการโดยมีระบบการบริหาร การจัดการ และการให้บริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิชาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างวิถีประชาธิปไตยและมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง

ปานมณี (2551 : 10) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางที่เกิดจากการผสมผสานใจของคนในชุมชนนั้นผ่านการระดมพลังสมองเพื่อให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนอย่างแท้จริง โดยอาจจะเป็นศาลาประชาคมที่เกิดขึ้นจากความต้องการของคนในชุมชนเองเพื่อให้เป็นแหล่งแนวความคิดของคนในชุมชนที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาแบบชาวบ้าน

วิไลษา ลีสวรรณ (2551 : 16) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเมื่อชุมชนเข้มแข็งมีการจัดการศูนย์การเรียนรู้ให้มี

ประสิทธิภาพเกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ขยายจากหนึ่งชุมชนสู่ชุมชนอื่น ชุมชนเรียนรู้หลายชุมชนนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552 : 2)

ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชนเพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดและเป็นเวที แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิชาการตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน

จากความหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์การเรียนรู้ที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาสำหรับประชากรที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในระบบ เป็นการพัฒนาคูณภาพประชากรในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและดำรงอยู่อย่างมีความสุข

ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แบ่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประเภทต่าง ๆ ไว้ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 25)

1. ห้องแสดงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นส่วนที่แสดงถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับ ศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งมี อัตลักษณ์และความเชื่อประเพณีเป็นของท้องถิ่น ซึ่งห้องแสดงวัฒนธรรมมีการจัดแสดง เครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำรงชีวิต และวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย เป็นต้น
2. ห้องอินเตอร์เน็ตชุมชน เป็นส่วนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันโลกของเทคโนโลยี ที่ไร้พรมแดนและเปิด โอกาสให้คนในชุมชนได้เข้าถึงเทคโนโลยี และจัดบริการสืบค้นเฉพาะที่เป็น ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้
3. ห้องวิชาการชุมชน เป็นสถานที่จัดประชุมสัมมนา ฝึกอบรมหัวข้อต่าง ๆ เช่น เรื่อง ภาษา การเลี้ยงลูกและแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มุมพัฒนาการศึกษาด้วยตนเอง เช่น มุมสาขาสัมมุของการศึกษานอกโรงเรียน มุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นสถานที่จัด กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรู้ในชุมชน และเป็นห้องถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ซึ่งจัดบริการแก่ชุมชน บุคคล หรือหน่วยงานภายนอก และจุดถ่ายทอดความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น สารคดี ประวัติศาสตร์ ต่าง ๆ องค์กรความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชน
4. ห้องเรียนรู้กลุ่มอาชีพชุมชน เป็นส่วนเผยแพร่ผลงานกลุ่มอาชีพ การดำเนินงาน การรวมกลุ่ม การฝึกและพัฒนาอาชีพ และเป็นการเปิดโอกาสทางการตลาดของกลุ่มอาชีพใน ชุมชน จะได้สัมผัสกับการทำงานกลุ่มอาชีพอย่างแท้จริง

5. ร้านค้าชุมชน เป็นส่วนส่งเสริมการเรียนรู้การค้าเงินเชิงธุรกิจร่วมกัน เพื่อพัฒนา ก้าวไปเป็นรูปแบบของสหกรณ์ชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตจากชุมชน และดำเนินการตลาด ร่วมกับชุมชนซึ่งร้านค้าชุมชนจัดบริการสินค้าราคาต้นทุนต่ำเพื่อเป็นทางเลือกของผู้บริโภคใน ชุมชน และเป็นศูนย์จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากชุมชน หรือสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีมุม ข้อมูลสินค้าและผลิตภัณฑ์ และศูนย์สาริตของศิเค้นของชุมชน

6. ลานกิจกรรมชุมชน เป็นสถานที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และเยาวชน ให้มีการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน บริการเครื่องเล่นสำหรับเด็ก มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์และसानสาชโยครอบครัว เช่น กิจกรรมศิลปะ การร้องเพลง การเล่นเกมต่าง ๆ เวทีสำหรับปราชญ์ชุมชน คนเด่นคนดังมาแสดงให้ชุมชนทราบถึงความสามารถ

7. ห้องสมุดชุมชน/ห้องสมุดประชาชน เป็นสถานที่ให้บริการหนังสือทุกประเภทตั้งแต่ พัฒนาการของเด็กเล็ก เยาวชนผู้สนใจเฉพาะด้าน และมีบริการสื่อวารสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มี ความทันสมัย แหล่งที่มาของหนังสือนอกเหนือจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้ว ยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน และประชาชนทั่วไปที่ต้องการเห็นคน มีการอ่านหนังสือและมีความรู้มากขึ้น

8. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นสถานที่ให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมการอ่านหนังสือและป้องกันการลืมหืมหนังสือ รวมทั้งเพื่อสร้างนิสัย รักการอ่านหนังสือของประชาชน

จากประเภทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสรุปได้ว่า ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ ห้องแสดงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ห้องอินเตอร์เน็ตชุมชน ห้องวิชาการชุมชน ห้องเรียนรู้กลุ่มอาชีพชุมชน ร้านค้าชุมชน ลานกิจกรรมชุมชน ห้องสมุดชุมชน และที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

แนวคิด หลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แนวคิด หลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาอีกแบบหนึ่ง ที่จะบริการประชากรทางด้านการศึกษานอกโรงเรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มีผู้ให้แนวคิด และหลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 2) ได้กำหนดแนวคิด หลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ในชุมชนเพื่อให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบแก่ประชาชนในชุมชน
2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภารกิจในการจัดและให้บริการสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่น สื่อเอกสาร หนังสือ ตำรา แบบเรียนต่าง ๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ ชุดรับสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (ETV) คอมพิวเตอร์พร้อมเครือข่ายที่สามารถเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต
3. การจัดให้มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้เป็นผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้แห่งละ 1 คน โดยปฏิบัติงานเต็มเวลา
4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของประชาชน โดยมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดระบบและควบคุมการดำเนินงาน และกรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งหน่วยงานระดับภาค จังหวัดและอำเภอ เป็นองค์กรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
5. มุ่งเน้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ทรงภูมิปัญญาในชุมชนเป็นเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน
6. เป็นศูนย์กลางการประสานงานของชุมชนและเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 8 – 9) ได้กำหนดหลักการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้
 1. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน โดยมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดระบบและสนับสนุนการดำเนินงาน โดยมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน บริหารจัดการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน มุ่งสร้างโอกาสและให้บริการการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี สนองตอบความต้องการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตนเองอันจะนำไปสู่การพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองได้
 3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับวิถีชีวิตของผู้รับบริการ โดยเน้นการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติการณ์ค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร สื่อการเรียนรู้จากแหล่งวิชาการต่าง ๆ ในชุมชน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้รับบริการและบุคคลในชุมชน เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีผลให้เกิดการหมุนเวียนข่าวสารข้อมูลระหว่างกลุ่มบุคคลในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และให้บริการด้านหลักสูตร สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ วิชาการการเรียนรู้ วิชาการ ข่าวสารข้อมูลเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางความรู้ให้กับชุมชน

4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นมิติหนึ่งของการจัดการศึกษาแบบระบบเปิด โดยบุคคลในชุมชนสามารถมาใช้ประโยชน์จากการบริหารการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้เกิดการสร้างหลักสูตรที่หลากหลายไว้บริการการศึกษาแก่ชุมชนและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น ให้อิสระแก่ผู้เรียนได้ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ผู้รับบริการได้ฝึกปฏิบัติมากกว่าบอกให้รู้ ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการนำสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามาจัดบริการอย่างกว้างขวางเป็นการกระจายสื่อไปชุมชนอย่างทั่วถึง

5. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพของคนในชุมชน

6. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องประสานและเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเครือข่ายเพื่อการศึกษาของประชาชน

7. หัวใจสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคือ ความเข้มแข็งและความมีศักยภาพของครู การศึกษานอกโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความรับผิดชอบในการส่งเสริมสนับสนุน และการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมทั้งความมีวิสัยทัศน์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชนที่สามารถคาดการณ์อนาคตและความต้องการการศึกษาที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ครอบครัว และบุคคล

สุรัชย์ เทียนขาว (2550 : 5) กล่าวว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นนวัตกรรมทางสังคม ที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นเข้าสู่สังคมความรู้ (Knowledge based society) เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้เป็นเวทีที่เปิด โอกาสให้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและนอกชุมชนได้เข้าถึงประชาชนในระดับรากหญ้าในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม การสาธารณสุข การเมือง สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ พัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมเป็นการทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

โครงการเมล็ดควากล่อมฝืน ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ได้เสนอแนวทางการจัด ศูนย์การเรียนรู้ สรุปดังนี้ (แหล่งที่มา : <http://www.wanderingseed.org/home.html> ค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2552)

1. จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการการเรียนรู้ และ คุณลักษณะ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์และสร้าง ศักยภาพในการคิดและทำงานอย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการบูรณาการเนื้อหา และวิธีการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ ผู้เรียน และชุมชน

2. จัดทีมวิทยากรกระบวนการที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ครูอาสาสมัคร ครูภูมิปัญญา และอาสาสมัครนานาชาติอย่างต่อเนื่อง

3. ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อการเข้าใจตัวเอง ผู้อื่น สังคม ธรรมชาติแวดล้อม นิเวศวิทยา ความงาม และคุณค่าความดีงาม การเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพภายในของผู้เรียน และนำไปสู่ปัญญาอันแท้จริง

4. จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในชุมชน ใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากแนวคิด หลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์บริการ ทางด้านการจัดการศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่คอย อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือกลุ่มที่เข้าศึกษาอย่างใกล้ชิดและเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

วิลเลา ลีสูวรรณ (2551 : 16) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพ ของคนทุกคนในชุมชนและพัฒนาชุมชน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีความต้องการ และความสนใจของชุมชน

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง (2551 : 12) กล่าวว่าศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ให้ชุมชน
2. เพื่อให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และเป็นแหล่งจัดการความรู้ ถ่ายทอด ความรู้ เพื่อให้ประชาชนนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ
3. เพื่อเป็นฐานความรู้ในการจัดทำแผนชุมชน

เพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์ (2552 : 4) กล่าวว่าศูนย์การเรียนรู้ภายในชุมชนมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นแหล่งรวมแนวความคิดของคนในชุมชนจากภูมิปัญญาแบบชาวบ้าน มีการผลักดันให้ เกิดการแก้ไขปัญหาของวัยรุ่น เยาวชน คนในครอบครัว ในลักษณะการพึ่งพา มีการรวมกลุ่มกัน ทำกิจกรรมของคนในชุมชน ที่เน้นให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนและคนทุกระดับ ซึ่งเกิดจากการผสมผสานใจของคนในชุมชนนั้น ๆ ผ่านการระดมสมอง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552 : 3) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

3. เพื่อเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

4. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับชุมชนเอง

จากวัตถุประสงค์ของการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคือ เป็นแหล่งข้อมูล เป็นฐานความรู้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การสร้างโอกาสการเรียนรู้และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นต้น

สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ มีภารกิจที่จะต้องดำเนินงานตามโครงการ กศน. ตำบล ซึ่งเป็นโครงการที่สำคัญอีกโครงการหนึ่งที่ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีเป้าหมายที่ต้องการยกระดับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิดขึ้นทุกตำบลทั่วประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : ข – ฉ)

1. บุคลากร ผู้ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน กศน. ตำบลซึ่งในแต่ละตำบลจะประกอบด้วย หัวหน้า กศน. ตำบล และครู กศน. จำนวนประมาณ 1 – 4 คน ในสัดส่วนตามจำนวนปริมาณงานของแต่ละ กศน. ตำบล ทั้งนี้ บุคลากรเหล่านี้จะผ่านกระบวนการอบรมพัฒนาเพื่อให้สามารถดำเนินงานใน กศน. ตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สถานที่ พัฒนาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ดำเนินการในปัจจุบันเป็นฐานสำคัญ แต่ในอนาคตมีนโยบายชัดเจนในการหารือกับหน่วยงานอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น ในบางหมู่บ้าน / ตำบลที่มีอาคารสถานที่ของหน่วยงานสังกัดอื่นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ อาจนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยให้ กศน. ตำบลสามารถเข้าไปใช้อาคารสถานที่เหล่านี้ได้ด้วย

3. วัสดุ / อุปกรณ์ ต้องเดินหน้าเพื่อทำ กศน. ตำบลให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้นโดยจะจัดให้มีคอมพิวเตอร์ครบถ้วนตามสมควรอย่างน้อย กศน. ตำบลละ 6 ชุด พร้อมอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อแหล่งการเรียนรู้และแหล่งค้นหาความรู้ของผู้เรียนในชุมชนและประชาชนทุกคนในตำบล สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้พร้อมทั้งจะจัดให้มีมุมหนังสือเล็ก ๆ เกิดขึ้นเป็นแหล่งเรียนรู้ อีกแหล่งหนึ่งใน กศน. ตำบล ตลอดจนต้องมีศูนย์บริการ Tutor Channel ใน กศน. ตำบล

เพื่อบริการและเติมเต็มความรู้ให้กับนักเรียนทั้งในระบบและนักศึกษานอกระบบได้นำกลับไปใช้ประโยชน์ในการทบทวนการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

4. ภาติเครือข่าย กศน. ตำบลจะต้องสร้างภาติเครือข่ายให้เกิดขึ้นทั้งในส่วนของการจัดตั้งอาสาสมัคร กศน. โดยต้องมีการขึ้นทะเบียนให้ครบถ้วนชัดเจนเพื่อเข้ามาช่วยเสริมเติมเต็มงานของ กศน. ตำบลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้ง แสวงหาการมีส่วนร่วมทางการศึกษาและการสร้างภาติเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตลอดจนสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน เช่น สถาบันศาสนาและหน่วยงานต่าง ๆ

5. คลังวิทยากร ต้องมีการจัดตั้งคลังวิทยากรให้เกิดขึ้นทั้งส่วนกลางและในแต่ละตำบล โดยอาจขอความร่วมมือเพื่อใช้ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ปราชญ์ชุมชนหรือครูภูมิปัญญาไทยท้องถิ่นที่สภาการศึกษาได้ขึ้นทะเบียนไว้มาร่วมใช้ประโยชน์ให้บุคคลเหล่านี้ได้เข้ามาช่วยเสริมความรู้ให้กับผู้เรียนทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อสนองตอบต่อความต้องการความรู้ใหม่ ๆ ของผู้เรียน

6. องค์กรความรู้ ที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน ประชาชนทุกคนในหมู่บ้าน / ตำบลภายใต้ความรับผิดชอบของ กศน. ซึ่งสำนักงาน กศน. ส่วนกลางจะต้องมีบทบาทสำคัญในการช่วยเป็นที่เล็งหรือเป็นตัวหลักในการจัดองค์ความรู้ที่ได้คุณภาพมาตรฐาน ดังนั้น สำนักงาน กศน. จะต้องจัดทำและพัฒนากรอบมาตรฐานคุณภาพขององค์ความรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น

7. กิจกรรม การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับ กศน. ตำบลทุกแห่ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการคิดค้นกิจกรรมใหม่ ๆ เป็นนวัตกรรมเพื่อใช้ในการดำเนินงานของ กศน. ส่วนกลาง และกศน. ตำบลที่จะต้องช่วยกันออกแบบกิจกรรมใหม่เพื่อให้งาน กศน. ตำบลมีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์และให้เกิดรูปธรรม

จากสภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสรุปได้ว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ บุคลากร สถานที่ วัสดุ/อุปกรณ์ ภาติเครือข่าย คลังวิทยา องค์กรความรู้ และกิจกรรม เป็นต้น

ภาติเครือข่าย

ความหมายของเครือข่าย

ขนิษฐา กาญจนรงมินนท์ (2551 : 7) เครือข่าย หมายถึง กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยมีการจัดรูปหรือจัดระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระ

เสถียร จิรรังสิมันต์ (มปป. : 50) เครือข่าย หมายถึง

1. คาข่ายที่โยงใยถึงกันและพร้อมที่จะทำงานเมื่อต้องการใช้งาน
2. รูปแบบหนึ่งของการประสานงานบุคคล กลุ่มหรือองค์กรหลายองค์กร
3. การเชื่อ โยงร้อยรัดเอาความพยายามและการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ
4. สายใยความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ อีก

หลาย ๆ คน

5. ระบบความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ที่อาศัยความสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรม
6. ความสัมพันธ์ที่อิงอาศัย
7. สายใยความสัมพันธ์ทางสังคม มีความเป็นเอกภาพ มีพลังความยึดโยงและ

การสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

8. การที่คนมาพบปะกัน มาประชุมกันและทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน
9. การเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับมนุษย์
10. ความร่วมมือที่เป็นไปได้ทั้งในระบบบุคคล องค์กรและสถาบัน
11. ชุมชนแห่งสำนึก
12. เครื่องมือแห่งสังคมในรูปแบบของประชาสังคม
13. รูปแบบที่ประสานงานของกลุ่มของคนหรือองค์กร
14. ความร่วมมือและการเปิดรับของฝ่ายต่าง ๆ
15. การสร้างสัมพันธ์ภาพทางสังคมในการเรียนรู้ร่วมกัน
16. สังคมแห่งกัลยาณมิตร

องค์ประกอบของเครือข่าย

1. หน่วยชีวิตหรือสมาชิก
2. จุดมุ่งหมาย
3. การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก
4. การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน
5. ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร

ประเภทของเครือข่าย

1. เครือข่ายเชิงพื้นที่ หมายถึง การรวมตัวของกลุ่ม องค์กร เครือข่ายที่อาศัยพื้นที่
ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกัน

2. เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม หมายถึง เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรมหรือ
สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการร่วมกลุ่มองค์กร

3. เครื่องข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ หมายถึง เครื่องข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ/กิจกรรมและการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมเป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย

การสร้างภาคีเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งความยากง่ายขึ้นอยู่กับเวลา และความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะ และศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาควบคู่กันไปด้วย และมีความเชื่อมั่นในความสำเร็จที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายดังนี้

1. เป็นยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาสู่เป้าหมายการปฏิรูปการเรียนรู้
2. เป็นการเชื่อมโยงบุคลากรจากส่วนงานต่างๆ เข้าด้วยกัน ทั้งวิธีการทำงาน ประสพการณ์ให้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจกับผลงานที่มีประสิทธิภาพ
3. เป็นการสร้างความเชื่อใจให้แกสมาชิก โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน
4. เป็นการรวมทรัพยากรเข้าด้วยกัน เพื่อการบรรลุผล ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จหากต่างคนต่างทำ
5. เป็นการแบ่งปันความคิดและปัญญา ทำให้ร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน
6. ลดระยะเวลาการทำงาน และการใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อน สามารถพัฒนาได้ก้าวหน้ารวดเร็ว ส่งผลต่อสังคมกว้างขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 45-79)

บริบทศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย

บริบทศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีบริบท ดังนี้ (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย. 2554 : 14)

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย ได้รับการจัดตั้งเมื่อ วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2536 โดยนายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. 2546 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพลับพลารักษ์ได้เปลี่ยนสังกัดจากกรมสามัญศึกษานอกรงเรียนเป็นสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

ปี พ.ศ. 2551 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพลับพลารักษ์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพลับพลารักษ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ที่ตั้ง

อยู่เลขที่ 101 หมู่ที่ 9 ถนนประโคนชัย - กระสัง ตำบลสะเดา อำเภอพลับพลารักษ์
จังหวัดบุรีรัมย์

ภาคีเครือข่าย

ตาราง 1 ภาคีเครือข่าย

ที่	ชื่อภาคีเครือข่าย	ที่ตั้ง
1.	ที่ว่าการอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
2.	พัฒนาชุมชนอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
3.	เกษตรอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
4.	ที่ดินอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
5.	วัฒนธรรมอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
6.	ท้องถิ่นอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
7.	สัสดีอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
8.	ปศุสัตว์อำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
9.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
10.	ธนาคาร ธกส. สาขาอำเภอพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
11.	เทศบาลตำบลพลับพลารักษ์	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
12.	เทศบาลตำบลจันทุม	หมู่ที่ 2 บ้านจันทุม ตำบลสะเดา
13.	องค์การบริหารส่วนตำบลสะเดา	หมู่ที่ 6 บ้านโคกขมื่น ตำบลสะเดา
14.	องค์การบริหารส่วนตำบลสำโรง	หมู่ที่ 9 บ้านพนาวัน ตำบลสำโรง
15.	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าซัน	หมู่ที่ 5 บ้านประทัดนู ตำบลป่าซัน
16.	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขมื่น	หมู่ที่ 11 บ้านโคกขมื่น ตำบลโคกขมื่น

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อภาคีเครือข่าย	ที่ตั้ง
17.	โรงพยาบาลพลับพลาชัย	หมู่ที่ 9 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
18.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลสำโรง	หมู่ที่ 1 บ้านสำโรง ตำบลสำโรง
19.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลโคกขมิ้น	หมู่ที่ 3 บ้านโคกขมิ้น ตำบลโคกขมิ้น
20.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลป่าชัน	หมู่ที่ 3 บ้านป่าชัน ตำบลป่าชัน
21.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลจันดุม	หมู่ที่ 2 บ้านจันดุม ตำบลจันดุม
22.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนบ้านดาพระ	หมู่ที่ 5 บ้านดาพระ ตำบลดาพระ
23.	โรงเรียนวัดสำโรง	หมู่ที่ 1 บ้านสำโรง ตำบลสำโรง
24.	โรงเรียนบ้านตะโกรี	หมู่ที่ 3 บ้านตะโกรี ตำบลตะโกรี
25.	โรงเรียนบ้านเสม็ด	หมู่ที่ 4 บ้านเสม็ด ตำบลสำโรง
26.	โรงเรียนพุทธบารมี	หมู่ที่ 8 บ้านประทัดบุญ ตำบลประทัดบุญ
27.	โรงเรียนบ้านประคู้	หมู่ที่ 7 บ้านประคู้ ตำบลสำโรง
28.	โรงเรียนบ้านป่าชัน	หมู่ที่ 3 บ้านป่าชัน ตำบลป่าชัน
29.	โรงเรียนบ้านประทัดบุญวิทยา	หมู่ที่ 5 บ้านประทัดบุญ ตำบลป่าชัน
30.	โรงเรียนบ้านมะมั่ง	หมู่ที่ 2 บ้านมะมั่ง ตำบลป่าชัน
31.	โรงเรียนวัดโคกเจริญ	หมู่ที่ 15 บ้านโคกเจริญ ตำบลจันดุม
32.	โรงเรียนบ้านแพงพวย	หมู่ที่ 4 บ้านแพงพวย ตำบลจันดุม
33.	โรงเรียนวัดบ้านจันดุม	หมู่ที่ 2 บ้านจันดุม ตำบลจันดุม
34.	โรงเรียนบ้านปราสาท	หมู่ที่ 6 บ้านปราสาท ตำบลจันดุม
35.	โรงเรียนบ้านปลัด	หมู่ที่ 1 บ้านปลัด ตำบลจันดุม
36.	โรงเรียนบ้านตะแบก	หมู่ที่ 3 บ้านตะแบก ตำบลจันดุม
37.	โรงเรียนบ้านโคกชุม	หมู่ที่ 5 บ้านโคกชุม ตำบลจันดุม
38.	โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม	หมู่ที่ 2 บ้านจันดุม ตำบลจันดุม
39.	โรงเรียนอนุบาลบ้านสะเดา	หมู่ที่ 1 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา
40.	โรงเรียนวัดพลับพลาชัย	หมู่ที่ 2 บ้านพลับพลาชัย ตำบลสะเดา
41.	โรงเรียนบ้านโคกโพธิ์	หมู่ที่ 11 บ้านโคกโพธิ์ ตำบลสะเดา
42.	โรงเรียนบ้านแสงคง	หมู่ที่ 1 บ้านแสงคง ตำบลโคกขมิ้น

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อภาคีเครือข่าย	ที่ตั้ง
43.	โรงเรียนบ้านตาแก	หมู่ที่ 2 บ้านตาแก ตำบลโคกขม้น
44.	โรงเรียนบ้านเขวาสีศึกษา	หมู่ที่ 4 บ้านเขวาสี ตำบลโคกขม้น
45.	โรงเรียนบ้านโคกขม้น	หมู่ที่ 3 บ้านโคกขม้น ตำบลโคกขม้น
46.	วัดสำโรง	หมู่ที่ 1 บ้านสำโรง ตำบลสำโรง
47.	วัดบ้านตะโกรี	หมู่ที่ 3 บ้านตะโกรี ตำบลสำโรง
48.	วัดบ้านเสม็ด	หมู่ที่ 4 บ้านเสม็ด ตำบลสำโรง
49.	วัดบ้านกัคลิ้น	หมู่ที่ 5 บ้านกัคลิ้น ตำบลสำโรง
50.	วัดบ้านโสน	หมู่ที่ 6 บ้านโสน ตำบลสำโรง
51.	วัดพุทธบารมี	หมู่ที่ 8 บ้านประตักนุ ตำบลสำโรง
52.	สำนักสงฆ์สวนธรรมโคกแต่	หมู่ที่ 2 บ้านสำโรง ตำบลสำโรง
53.	วัดบ้านศรีสมบูรณ์	หมู่ที่ 6 บ้านศรีสมบูรณ์ ตำบลโคกขม้น
54.	วัดบ้านโคกขม้น	หมู่ที่ 3 บ้านโคกขม้น ตำบลโคกขม้น
55.	วัดบ้านแสงทอง	หมู่ที่ 1 บ้านแสงทอง ตำบลโคกขม้น
56.	วัดป่าบ้านตาแก	หมู่ที่ 2 บ้านตาแก ตำบลโคกขม้น
57.	วัดบ้านลำแดง	หมู่ที่ 7 บ้านลำแดง ตำบลโคกขม้น
58.	วัดเขวาสีเขาคิน	หมู่ที่ 4 บ้านเขวาสี ตำบลโคกขม้น
59.	วัดบ้านตาพระ	หมู่ที่ 5 บ้านตาพระ ตำบลโคกขม้น
60.	วัดบ้านหนองซอน	หมู่ที่ 8 บ้านหนองซอน ตำบลโคกขม้น
61.	วัดบ้านมะมั่ง	หมู่ที่ 1 บ้านมะมั่ง ตำบลป่าขัน
62.	วัดบ้านเสม็ดกันดาราม	หมู่ที่ 2 บ้านเสม็ด ตำบลป่าขัน
63.	วัดบ้านป่าขัน	หมู่ที่ 3 บ้านป่าขัน ตำบลป่าขัน
64.	วัดบ้านสำโรง	หมู่ที่ 7 บ้านสำโรง ตำบลป่าขัน
65.	วัดบ้านโคกลำควน	หมู่ที่ 8 บ้านโคกลำควน ตำบลป่าขัน
66.	วัดบ้านโคกเต็ง	หมู่ที่ 9 บ้านโคกเต็ง ตำบลป่าขัน
67.	สำนักสงฆ์ศิริมงคล	หมู่ที่ 9 บ้านโคกเต็ง ตำบลป่าขัน
68.	วัดบ้านสะเดา	หมู่ที่ 12 บ้านสะเดา ตำบลสะเดา

ตาราง 1 (ต่อ)

76.	วัดบ้านปราสาท	หมู่ที่ 6 บ้านปราสาท ตำบลจันตุม
77.	วัดบ้านปลัด	หมู่ที่ 1 บ้านปลัด ตำบลจันตุม
78.	วัดบ้านห้วยอุดม	หมู่ที่ 9 บ้านห้วยอุดม ตำบลจันตุม
79.	วัดบ้านตะแบก	หมู่ที่ 3 บ้านตะแบก ตำบลจันตุม
80.	วัด โลกชุม	หมู่ที่ 5 บ้านโลกชุม ตำบลจันตุม
81.	วัดบ้านน้อย	หมู่ที่ 10 บ้านน้อย ตำบลจันตุม
82.	วัดป่าบ้านปลัด	หมู่ที่ 18 บ้านปลัดพัฒนา ตำบลจันตุม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน
ที่ใกล้เคียงดังนี้

นันทนา อุ่นเจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของ
ศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า สภาพศูนย์การเรียน
ชุมชนส่วนใหญ่เป็นอาคารชั่วคราว สามารถใช้งานได้ดีดำเนินการสร้างโดยองค์การบริหารส่วน
ตำบล ลักษณะเป็นอาคารโล่งไม่แบ่งเป็นห้อง ๆ ศูนย์การเรียนชุมชนมีวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อ
การจัดการเรียนการสอนเพียงพอ ยกเว้นตู้เก็บเอกสารส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอ มีการจัดเตรียมสื่อ
วัสดุอุปกรณ์ไว้ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดระบบสื่อการเรียนการสอนให้เป็น
หมวดหมู่และรักษาให้ใช้งานได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นยังมีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์และ
มีการจัดทำศูนย์ข้อมูลชุมชนด้วย การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชนกระทำ
โดยการทำหนังสือแจ้งเป็นส่วนใหญ่ ศูนย์การเรียนชุมชนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน
ด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ และด้านงบประมาณและมีการประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ
 อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนด้วย ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคามทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ปลัดองค์การ
บริหารส่วนตำบล ครูศูนย์การเรียนชุมชน และนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
มหาสารคาม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและครูศูนย์การเรียนชุมชน มีความคิดเห็น

เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน มีความคิดเห็นมากกว่าปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลและครูศูนย์การเรียนชุมชน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นมากกว่าครูศูนย์การเรียนชุมชน

อินยา พรหมสามสี (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญห การดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า บุคลากรโดยส่วนรวม ครูศูนย์การเรียนชุมชน และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่า มีการจัดสภาพ การดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นครู อาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่า มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่า มีสภาพ การดำเนินงานโดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และบุคลากรทุกกลุ่มมี ปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และบุคลากรมีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้อำนวยการหรือหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่า มีการจัดสภาพดังกล่าว มากกว่าครูศูนย์การเรียนชุมชน และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน แต่บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม มีปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

สายโรจน์ มณีกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุดคือ ด้านการประสานงาน รองลงมาด้านการจัดกิจกรรมสายสามัญและการบริหารจัดการ ปัญหา การดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง มีปัญหา การดำเนินงานมากที่สุดคือ ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ รองลงมาด้านการทำงานร่วมกับ ชุมชน และแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความต้องการพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชนให้มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด รองลงมาคือ การอบรม ครูศูนย์การเรียนชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลและเครือข่าย

กรรณิการ์ รอบคอบ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจ ของครูศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า สภาพปัจจุบันปัญหา ครูศูนย์การเรียนชุมชนยังมีปัญหาในการดำเนินงานตามภารกิจของคน

ให้ประสบผลสำเร็จนั่นคือ ครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนในกระบวนการสร้างแผนการสอนที่
 ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นักศึกษา
 ไม่มาพบกลุ่มตามนัดหมาย นักศึกษามีวัยต่างกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ไม่สอดคล้องกัน
 การวัดและประเมินผลเน้นการทำแบบทดสอบ ขาดงบประมาณสนับสนุนการทำงาน
 ผลการดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจของครูศูนย์การเรียนรู้
 ชุมชนและการให้การนิเทศแบบสอนแนะ (Coaching Technique) สรุปได้ว่าครูศูนย์การเรียนรู้
 ชุมชนได้รับความรู้ ความเข้าใจจากการอบรมตามหลักสูตรการอบรมทั้ง 3 ด้าน คือ
 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการบริหารและจัดการศึกษา และ
 ด้านกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชน และผลการพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจของ
 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปรากฏว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการสร้าง
 แผนการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำกำหนดการสอน และเขียน
 แผนการสอนได้ รวมทั้งการจัดหาจัดสร้างสื่อการสอนอย่างง่ายแต่ประหยัดและมีคุณค่า และวัดผล
 ประเมินผลตามสภาพจริงนอกเหนือจากการทำแบบทดสอบ มีการจัดทำแผนงานโครงการ
 เพื่อเสนอขอของบประมาณจัดกระจ่ายและหมุนเวียนการให้บริการอื่น ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สรุป
 รายงานการปฏิบัติงานต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
 มีการจัดทำข้อมูลชุมชนและจัดเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบ พร้อมทั้งจะให้บริการและเข้าร่วมกิจกรรม
 ประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น

สถิต ทองเหลา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการดำเนินงาน
 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 พบว่า
 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความคิดเห็นว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขต
 การศึกษา 11 มีการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นต่อ
 ด้านการจัดการกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประสาน ด้านการบริหารและการจัดการ
 ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และด้านงบประมาณตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบ
 สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามเพศ
 ประสบการณ์ และจังหวัดที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน
 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่เป็น
 ปัญหาในการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ ด้านงบประมาณ โดยเฉพาะในเรื่องวัสดุ
 ครุภัณฑ์และการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนในเรื่องของการแนะแนว การวางแผนการเรียนการสอน
 และมีการประสานงานที่ค้ำระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนการเรียนชุมชนกับเครือข่ายองค์กรท้องถิ่นใน
 การร่วมมือกันจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

สมชาย เปลี้นรัมย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติในการจัดการศึกษา
นอกโรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพการปฏิบัติในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยภาพ
รวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้
ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และเมื่อเปรียบเทียบ
ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานจำแนกตามเพศปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบ
การปฏิบัติจำแนกตามประเภทการทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
ในด้านงบประมาณและความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนประเภทการทำงานพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

นิรันดร์ ปาปะโฮ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์
ระหว่างศูนย์การเรียนชุมชนกับชุมชนในการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผลการศึกษาค้นคว้าด้านการให้บริการ
ชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผน การดำเนินงาน การให้บริการ
ด้านบุคลากร การให้บริการด้านวิชาชีพ การให้บริการด้านข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศ และ
การประเมินผลการให้บริการชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและได้ร่วมกันพัฒนางาน
การให้บริการชุมชนเป็นอย่างดี จึงทำให้ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จด้วยดี และ
ด้านความร่วมมือชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชน การประชุมผู้ปกครองนักเรียน
การประชุมกรรมการสถานศึกษา การพบปะเยี่ยมเยียนผู้นำ ผู้ปกครองในวาระอันสมควร
การจัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน การจัดทำจุลสาร สิ่งพิมพ์และ
ป้ายประกาศเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนและการประเมินผล
การดำเนินงานการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนอยู่ในระดับดีทุกด้าน แสดงว่าการพัฒนา
การดำเนินงานความร่วมมือระหว่างศูนย์การเรียนชุมชนกับชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็น
ความสำคัญและได้ร่วมกันพัฒนาเป็นอย่างดี จึงทำให้ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จด้วยดี

วุฒิพล ทับธานี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของ
กลุ่มงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับ
การเรียนบนเครือข่ายที่แตกต่าง พบว่า บทเรียนเครือข่ายเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของ
กลุ่มงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับ
การเรียนบนเครือข่ายที่แตกต่างที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.46/81.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์
ที่กำหนดไว้ 80/80 ดังนั้นประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.5837
ซึ่งแสดงว่าครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการเรียนบนเครือข่ายที่
แตกต่างกันมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 58.37 ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มี

คุณลักษณะเหมาะสมสูงสำหรับการเรียนด้วยบทเรียนเครือข่าย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมต่ำสำหรับการเรียนบนเครือข่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมสูงและต่ำกับการเรียนบนเครือข่ายที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนเครือข่ายเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกลุ่มงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน

นัญญา มณฑล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ พบว่า สภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนชุมชนในภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดการความรู้ในกลุ่มผู้เรียน ด้านการจัดการความรู้ในศูนย์การเรียนชุมชน และด้านการจัดการความรู้ในชุมชน และผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนชุมชน จำแนกตามจังหวัดในภาพรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า จังหวัดอุบลราชธานีมีสภาพการจัดการความรู้แตกต่างจากจังหวัดอื่น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ พบว่า ศูนย์การเรียนชุมชนเป็นอาคารชั่วคราว มีการจัดการศึกษาร่วมกันอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนที่มีปัญหาคือ อาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แต่มีบางศูนย์การเรียนชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดี

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน มีผู้ศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องและได้นำมาประกอบการวิจัย ดังต่อไปนี้

ทอย (Toy, 1983 : 1951 - A) ได้ศึกษาแผนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและได้เสนอแนะว่า ในการที่จะวางแผนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในชนบทนั้น ควรมีการพัฒนาด้านนโยบายและกฎต่าง ๆ ให้มีการวิจัยปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องอยู่ กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน สร้างความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การทำให้เกิดความไว้วางใจ ความกระตือรือร้นในการทำงานและการประเมินผลการดำเนินงาน

อาร์เธอร์ (Arthur, 1995 : 3691 - A) ได้ศึกษาแผนการจัดโครงสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้เป็นศูนย์การเรียน โดยยึดชุมชนเป็นหลัก : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรสาธารณะ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเกี่ยวกับแรงจูงใจของสาธารณะที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น แรงจูงใจที่มีส่วนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน

การบริหารโรงเรียน ส่วนที่สอง เน้นการทำงานร่วมกับหลายฝ่ายและปรับปรุงโครงสร้างของโรงเรียน เช่น การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงโรงเรียน บริหารแบบหุ้นส่วนการทำงานจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงจะเกิดความเข้มแข็งและสามารถปรับปรุงโครงสร้างได้ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ช่วยปรับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคมรวมถึงบรรยากาศในห้องเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้คนในชุมชนก็มีส่วนที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และสิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ ระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

คานู (Kanun. 1996 : 583 - A) ได้ศึกษาศูนย์การชุมชนของคุณเปียมาลี : การเรียนรู้ทางชาติพันธุ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองนิวยอร์ก รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้คือ ช่วยปรับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคม รวมถึงบรรยากาศในห้องเรียน ครูและนักเรียนที่มีความรัก ความอบอุ่น ผู้ปกครอง ผู้คนในชุมชนก็มีส่วนที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และสิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ ระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

โรเช่ (Roche. 1996 : 4630 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบแบ่งแยกสัดส่วน จัดตามที่ถูกกฎหมายกำหนด : กรณีศึกษาโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางช่วยเหลือผู้นำชุมชนวิเคราะห์การผสมผสานวัฒนธรรมและผลกระทบที่ผู้บริหาร นักศึกษา นักวางแผนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งวิธีจัดโครงสร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาและการศึกษาต่อไป

โจฮันเนค (Johanek. 1996 : 4296-A) ได้ศึกษาการวิจัยเป้าหมายสาธารณสุขแห่งการศึกษา สาธารณะ : วิวัฒนาการของชุมชนที่ถูกวางไว้เป็นศูนย์กลางการศึกษาที่โรงเรียนมัธยมศึกษา เบเนจามินแฟรงกลิน ในช่วง ค.ศ. 1934-1994 ในปี ค.ศ. 1934 ลีโอนาร์ค โคเวลโล ผู้อพยพชาวอิตาลีได้ก่อตั้งโรงเรียนเบเนจามินแฟรงกลินขึ้นในอีสต์ ฮาเล็ม โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะประสานอิทธิพลทางการศึกษาที่เกิดจากสถาบันต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง จนกลายเป็นผู้นำที่บุกเบิกทางการศึกษาในเมืองที่นำชุมชนมาเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและอื่นกรานว่า “การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (Education for Social Living) โดยอยู่บนพื้นฐานการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อจะเตรียมนักเรียนในด้านความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในชุมชนพบว่า วิวัฒนาการของวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายในสาธารณะที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนที่มีต่อชุมชน ซึ่งได้อธิบายถึงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ของอีสต์ ฮาเล็ม ในช่วงทศวรรษ 1930 รวมทั้งชีวิตและผลงานของลีโอนาร์ค โคเวลโลและยังกล่าวถึงความท้าทายของการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ตลอดจนการวิจัยท้องถิ่น การศึกษาผู้ใหญ่ การอบรมครู หลักสูตรการเรียน

การสอน การชุมชน สาธารณะในฮิสต์ ฮาเล็ม ที่ชุมชนถูกวางไว้เป็นศูนย์กลางการศึกษา

ทูปส์ (Tubbs. 1996 : 966-A) ได้ศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (Site-based Management) ของครูใหญ่ในเมืองเคาน์ตี มลรัฐจอร์เจีย ในด้านที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การควบคุม การงบประมาณ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบทบาทผู้นำ โดยเน้นถึงประสิทธิภาพในการบริหารและสถานภาพตำแหน่งที่จะส่งผลต่อการมีการรับรู้ดังกล่าวด้วย โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 87 คน จากที่โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า สถานภาพตำแหน่งและประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ไม่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารการจัดการแบบเบ็ดเสร็จ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บทบาทของผู้นำการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการควบคุมงบประมาณ และผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เห็นด้วยกับการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการกำหนดตารางสอนของโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ระดับ ไม่เห็นด้วยกับการให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกคณะทำงานให้กับโรงเรียน

ไรด์เอาท์ (Rideout. 1997 : 3348-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน (School-based Management) ในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น โดยส่วนมากดำเนินการโดยการตั้งสภาโรงเรียน (School Council) การจัดทำข้อมูล ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ในด้านงบประมาณ หลักสูตร บุคลากร สภาโรงเรียนและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า ผู้ปกครองไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเลย ส่วนครู อาจารย์ มีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและในขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหารมีบทบาทส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งผู้ปกครองและครู อาจารย์ มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาและต้องการใช้สภาโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือในการดำเนินงานดังกล่าวและทั้ง 4 กลุ่ม ไม่มีความต้องการให้เกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างรุนแรง แต่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียนโดยตรง มีอำนาจในการบริหารจัดการบุคลากร โดยตรงตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้

บริตติงแฮม (Brittingham. 1998 : 1406-A) ได้ศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน ที่ประสบผลสำเร็จดังนี้ ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและเป็นความคาดหวังที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างค่อเนื่องครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร และผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องตระหนักคือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าในด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสถานะของเด็ก เยาวชน และครอบครัวให้ดีขึ้น ถือเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัวชุมชนที่เข้มแข็ง

แฮร์ริส (Harris. 1998 : 1437) ได้ศึกษาลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในเมืองนามิเบียกับชุมชน โดยมีกรอบความคิดว่า “ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีส่วนส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน” พบว่า ก่อนที่นามิเบียทำความตกลงร่วมมือกับประเทศในทวีปยุโรป ชุมชนจะเป็นองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงในการดูแลการจัดการศึกษาโดยการฝึกอบรมเยาวชนจะทำงานร่วมมือกับโรงเรียน ภายหลังมีการนำระบบการจัดการศึกษาจากยุโรปมาใช้ในราวต้นศตวรรษที่ 18 ทำให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาลดลงแต่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพการเรียนการสอนเข้ามามีบทบาทหน้าที่แทน ในช่วงนั้นกระทรวงศึกษาธิการของนามิเบียได้กำหนดเป้าหมายให้ทุกหน่วยเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการจัดการศึกษาและยังคงเน้นบทบาทสำคัญของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยสรุปแล้ว การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เพื่อสร้างสรรค์และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับชาติ

ดีลานีย์ (Delaney. 2000 : 2349-A) ได้ศึกษาความร่วมมือของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมการในตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่น ภายใต้ระบบของโรงเรียนแห่งรัฐ/สาธารณะ โดยเน้นการศึกษาทัศนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีบทบาทในฐานะเป็นตัวแทนที่อยู่ในคณะกรรมการ โรงเรียนที่เป็นไปตามระบบประชาธิปไตยตลอดจนความพึงพอใจ/ไม่พอใจ ต่อช่องทางสื่อสาร พบว่า ความแตกต่างของการมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับบทบาทในการตัดสินใจของผู้ปกครองกับนักการศึกษา มีผลทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างกลุ่มทั้ง 2 ได้ ช่องทางการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่เหมาะสมจะต้องเกี่ยวข้องกับเด็กหรือสถานการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดการโต้แย้งระหว่างกันได้ การเปิดโอกาสให้มี

การสื่อสารแบบสองทางอย่างเปิดเผยและต่อเนื่องจะเพิ่มให้ผู้ปกครองมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมมากขึ้น การที่ไม่ส่งเสริมให้มีการร่วมมืออย่างใกล้ชิด และเปิดเผยจะนำไปสู่การโต้แย้งและประท้วงเกิดขึ้นได้ และเสียงเรียกร้องจากนักธุรกิจมืออาชีพ มีบทบาทมากกว่าเสียงเรียกร้องจากบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ในการทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการ

จากงานวิจัยต่างประเทศ พบว่า มีการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ มีการกำหนดจุดหมายใช้ชัดเจน มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี มีการจัดโครงสร้างใหม่ ๆ มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอปลื้มพลราชย์ จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ในครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายอำเภอปลื้มพลราชย์ ผู้อำนวยการโรงเรียน เจ้าอาวาสวัด นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปลื้มพลราชย์ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธร เกษตรอำเภอ ที่ดินอำเภอปลื้มพลราชย์ พัฒนาชุมชนอำเภอปลื้มพลราชย์ วัฒนธรรมอำเภอปลื้มพลราชย์ ท้องถิ่นอำเภอปลื้มพลราชย์ สัสดีอำเภอปลื้มพลราชย์ ปลัดอำเภอปลื้มพลราชย์ ผู้จัดการธนาคาร ธกส. สาขาอำเภอปลื้มพลราชย์ เทศบาลตำบลปลื้มพลราชย์ เทศบาลตำบลชุม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบล รวมจำนวน 82 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอปลื้มพลราชย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ / อุปกรณ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้ และด้านกิจกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด 4 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานมาก 3 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานปานกลาง 2 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานน้อย และ 1 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านบุคลากร
ด้านสถานที่ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้
และด้านกิจกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ
คือ 5 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด 4 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมาก
3 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานปานกลาง 2 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อย และ 1
หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัด
บุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน
ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความและรายงานการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับทฤษฎี นิยาม
แนวคิด หลักการที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. กำหนดจุดหมายในการสร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามสภาพ ปัญหาและ
แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์
3. นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม
4. นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่
ครอบคลุมและตรงตามเนื้อหาของสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย
 - 4.1 นายสุริยัน เรืองมนตรี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
 - 4.2 นางสุนันท์ สิทธิสาท ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
 - 4.3 นางสาวโรจน์ อภิสทธิเกษม ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข
เสนอคณะกรรมการที่ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability)

โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยดำเนินการ ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2541 : 226 – 227)

6.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยทดสอบด้วย t - test แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (α) ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่า ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.789 - 6.718 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้

6.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9744 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2. ทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเป็นผู้ประสานงานด้วยตนเองพร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้พิจารณาคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ มาดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ ดังนี้ การศึกษา การดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดอันดับและเสนอข้อมูลประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2540 : 100)

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

4.51 – 5.00

สภาพ/ปัญหา/ด้านการดำเนินงานมากที่สุด

3.51 – 4.50	สภาพ/ปัญหา/ด้านการดำเนินงานมาก
2.51 – 3.50	สภาพ/ปัญหา/ด้านการดำเนินงานปานกลาง
1.51 – 2.50	สภาพ/ปัญหา/ด้านการดำเนินงานน้อย
1.00 – 1.50	สภาพ/ปัญหา/ด้านการดำเนินงานน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน

n แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	จำนวนข้อมูล
	n	แทน	จำนวนประชากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

$S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอปลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มผลาชัย
จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยภาพรวมและเป็นรายด้านแบ่งเป็น 7 ด้าน โดยแยก
เป็นรายข้อ ดังแสดงในตาราง 2-8 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มผลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร
โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. มีการวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..	4.58	.58	มากที่สุด	2
2. จัดประชาสัมพันธ์งานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	4.04	.84	มาก	5
3. มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	4.16	1.08	มาก	3
4. มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	4.65	.51	มากที่สุด	1
5. มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน.....	4.15	.90	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.32	.55	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มผลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.65$) คือข้อ 4
มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อันดับ 2 ($\bar{X} = 4.58$) ข้อ 1 มีการวางแผนการดำเนินงาน
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.16$) ข้อ 3 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานที่
โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
6. มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ.....	4.14	1.10	มาก	4
7. มีบริเวณอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น.....	4.49	.65	มาก	1
8. มีบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	3.76	1.01	มาก	5
9. มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา.....	4.31	.94	มาก	2
10. มีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่.....	4.24	.98	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.19	.65	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.49$) คือข้อ 7
มีบริเวณอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น อันดับ 2 ($\bar{X} = 4.31$) ข้อ 9 มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา
และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.24$) ข้อ 10 มีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
11. มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้.....	4.02	.98	มาก	3
12. มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้.....	3.95	1.06	มาก	4
13. มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวิดีโอที่มีความพร้อม.....	4.22	.86	มาก	1
14. มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ.....	4.12	.71	มาก	2
15. มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย.....	3.83	.99	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.03	.64	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.22$) คือข้อ 13 มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวิดีโอที่มีความพร้อม อันดับ 2 ($\bar{X} = 4.12$) ข้อ 14 มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.02$) ข้อ 11 มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านภาคีเครือข่าย
โดยภาพรวมและรายชื่อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
16. มีการประสานงานกับส่วนราชการ ในตำบล.....	4.44	.77	มาก	1
17. มีการประสานงานกับส่วนราชการ ในอำเภอ จังหวัด	4.21	.75	มาก	2
18. มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ.....	4.00	.97	มาก	3
19. มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการที่เปิด โอกาส ให้องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนรวมกับการศึกษา.....	3.92	1.08	มาก	4
20. มีการรายงานผลการดำเนินงาน.....	3.69	1.07	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.05	.67	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านภาคีเครือข่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.44$) คือข้อ 16
มีการประสานงานกับส่วนราชการในตำบล อันดับ 2 ($\bar{X} = 4.21$) ข้อ 17 มีการประสานงาน
กับส่วนราชการในอำเภอ จังหวัด และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.00$) ข้อ 18 มีการประชุมร่วมกับหน่วยงาน
อื่น ๆ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคลังวิทยา
โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
21. มีห้องสมุด 3 ดี.....	3.83	1.11	มาก	5
22. มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ...	4.27	.78	มาก	1
23. มีการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชน....	4.18	.84	มาก	2
24. มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน.....	4.09	1.06	มาก	3
25. มีการเปิดให้ปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	4.08	1.01	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.09	.82	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคลังวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.27$) คือข้อ 22
มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ อันดับ 2 ($\bar{X} = 4.18$) ข้อ 23 มีการจัดทำทะเบียน
ปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชน และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.09$) ข้อ 24 มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านองค์ความรู้
โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
26. มีการถ่ายโอนองค์ความรู้ไปยังชุมชน.....	4.21	1.04	มาก	2
27. มีการจัดทำแผนในการดำเนินงาน.....	4.12	1.09	มาก	5
28. มีหลักสูตรในการจัดการศึกษา.....	4.17	1.11	มาก	3
29. มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....	4.14	.87	มาก	4
30. มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	4.50	.83	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.23	.88	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.50$) คือข้อ 30
มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อันดับ 2 ($\bar{X} = 4.21$) ข้อ 26 มีการถ่ายโอนองค์ความรู้
ไปยังชุมชน และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.17$) ข้อ 28 มีหลักสูตรในการจัดการศึกษา

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกิจกรรม
โดยภาพรวมและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
31. มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	4.18	.86	มาก	2
32. มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย.....	4.15	.96	มาก	3
33. มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้.....	4.05	1.12	มาก	4
34. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม.....	4.33	.94	มาก	1
35. มีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรม.....	4.02	.90	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.15	.65	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.33$) คือข้อ 34
มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้ อันดับ 2 ($\bar{X} = 4.18$) ข้อ 31 มีการออกแบบการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.15$) ข้อ 32 มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอ
พลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยภาพรวมและเป็นรายด้านแบ่งเป็น 7 ด้าน โดยแยก
เป็นรายข้อ ดังแสดงในตาราง 9-15 ดังนี้

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. มีการวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..	2.04	.76	น้อย	4
2. จัดประชาสัมพันธงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	2.09	.76	น้อย	1
3. มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.06	.70	น้อย	3
4. มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	2.02	.70	น้อย	5
5. มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน.....	2.07	.69	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	2.06	.36	น้อย	

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.09$) คือข้อ 2 จัดประชาสัมพันธงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อันดับ 2 ($\bar{X} = 2.07$) ข้อ 5 มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน และอันดับ 3 ($\bar{X} = 4.06$) ข้อ 3 มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับ สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงาน
ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มพลชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานที่ โดยภาพรวม
รายด้านและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
6. มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ.....	2.10	.70	น้อย	1
7. มีบริเวณอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น.....	2.03	.71	น้อย	4
8. มีบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	2.16	.66	น้อย	2
9. มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา.....	2.04	.74	น้อย	3
10. มีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่.....	1.98	.76	น้อย	5
รวมเฉลี่ย	2.06	.39	น้อย	

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน อำเภอปลื้มพลชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.06$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.10$) คือข้อ 6 มีอาคารสำนักงาน
เป็นเอกเทศ อันดับ 2 ($\bar{X} = 2.16$) ข้อ 8 มีบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และอันดับ 3 ($\bar{X} = 2.04$)
ข้อ 9 มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมรายด้านและรายชื่อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
11. มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้.....	1.90	.66	น้อย	4
12. มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้.....	2.05	.78	น้อย	1
13. มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวิดีโอที่มีความพร้อม.....	1.80	.76	น้อย	5
14. มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ.....	1.95	.79	น้อย	3
15. มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย.....	1.96	.76	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	1.93	.44	น้อย	

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.05$) คือข้อ 12 มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ อันดับ 2 ($\bar{X} = 1.96$) ข้อ 15 มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย และอันดับ 3 ($\bar{X} = 1.95$) ข้อ 14 มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านภาคีเครือข่าย โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
16. มีการประสานงานกับส่วนราชการในตำบล.....	1.83	.80	น้อย	5
17. มีการประสานงานกับส่วนราชการในอำเภอ จังหวัด	1.89	.80	น้อย	4
18. มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ.....	2.14	.69	น้อย	1
19. มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการที่เปิดโอกาส ให้องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษา.....	2.01	.69	น้อย	2
20. มีการรายงานผลการดำเนินงาน.....	2.00	.65	น้อย	3
รวมเฉลี่ย	1.97	.44	น้อย	

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านภาคีเครือข่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.14$) คือข้อ 18 มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อันดับ 2 ($\bar{X} = 2.01$) ข้อ 19 มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษา และอันดับ 3 ($\bar{X} = 2.00$) ข้อ 20 มีการรายงานผลการดำเนินงาน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคลังวิทยา โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
21. มีห้องสมุด 3 คือ.....	1.90	.77	น้อย	3
22. มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ...	1.77	.77	น้อย	5
23. มีการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชน....	1.90	.77	น้อย	3
24. มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน.....	2.01	.74	น้อย	1
25. มีการเปิดให้ปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	1.97	.76	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	1.91	.52	น้อย	

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคลังวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.01$) คือข้อ 24 มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน อันดับ 2 ($\bar{X} = 1.97$) ข้อ 25 มีการเปิดให้ปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และอันดับ 3 ($\bar{X} = 1.90$) ข้อ 23 มีการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับ สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงาน
ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวม
รายด้านและรายชื่อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
26. มีการถ่ายโอนองค์ความรู้ไปยังชุมชน.....	1.82	.72	น้อย	2
27. มีการจัดทำแผนในการดำเนินงาน.....	1.73	.70	น้อย	3
28. มีหลักสูตรในการจัดการศึกษา.....	1.68	.70	น้อย	4
29. มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....	1.85	.81	น้อย	1
30. มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	1.67	.75	น้อย	5
รวมเฉลี่ย	1.75	.49	น้อย	

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.75$)
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 1.85$) คือข้อ 29 มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
อันดับ 2 ($\bar{X} = 1.82$) ข้อ 26 มีหลักสูตรในการจัดการศึกษา และอันดับ 3 ($\bar{X} = 1.73$) ข้อ 27
มีการจัดทำแผนในการดำเนินงาน

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกิจกรรม โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
31. มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	1.68	.78	น้อย	3
32. มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย.....	1.64	.82	น้อย	5
33. มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้.....	1.71	.75	น้อย	2
34. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม.....	1.65	.80	น้อย	4
35. มีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม.....	1.72	.84	น้อย	1
รวมเฉลี่ย	1.68	.58	น้อย	

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัญหาของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.68$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 1.72$) คือข้อ 35 มีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อันดับ 2 ($\bar{X} = 1.71$) ข้อ 33 มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้ และอันดับ 3 ($\bar{X} = 1.68$) ข้อ 31 มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นรายด้านแบ่งเป็น 7 ด้าน ดังแสดงในตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 แนวทางการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลายชัย
จังหวัดบุรีรัมย์

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ	จำนวน $N = 62$	ร้อยละ
1. ด้านบุคลากร		
1.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาครูที่มีความรู้ ความสามารถอย่างหลากหลายสาขาวิชาชีพ	36	58.06
1.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาบุคลากรให้เพียงพอกับ งานที่รับผิดชอบ	26	41.94
2. ด้านสถานที่		
2.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาสถานที่ที่อยู่ใกล้กับ ชุมชนสะดวกในการเดินทาง	35	56.45
2.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเลือกสถานที่ที่มี ความเหมาะสมมีความพร้อมที่จะขยายกิจการใน อนาคต	27	43.55
3. ด้านวัสดุ / อุปกรณ์		
3.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่มี ความเร็วสูง	38	61.59
3.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอ	24	38.41
4. ด้านภาคีเครือข่าย		
4.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิด โอกาสให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	39	62.90
4.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึง	23	37.10
5. ด้านคลังวิทยา		
5.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีห้องสมุด และมี หนังสืออย่างเพียงพอ	34	54.84
5.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเปิด โอกาสให้ภูมิปัญญา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	28	45.16

ตาราง 16 (ต่อ)

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ	จำนวน $N = 62$	ร้อยละ
6. ด้านองค์ความรู้		
6.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ไปยังชุมชน	36	58.06
6.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการปรับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับชุมชน	26	41.94
7. ด้านกิจกรรม		
7.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม	37	59.68
7.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม	25	40.32

จากตาราง 16 พบว่า แนวทางการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาครูที่มีความรู้ ความสามารถอย่างหลากหลาย สาขาวิชาชีพ (ร้อยละ 58.06) และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาบุคลากรให้เพียงพอกับงานที่รับผิดชอบ (ร้อยละ 41.94)
2. ด้านสถานที่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาสถานที่ที่อยู่ใกล้กับชุมชนสะดวกในการเดินทาง (ร้อยละ 56.45) และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเลือกสถานที่ที่มีความเหมาะสมมีความพร้อมที่จะขยายกิจการในอนาคต (ร้อยละ 43.55)
3. ด้านวัสดุ / อุปกรณ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง (ร้อยละ 61.59) และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอ (ร้อยละ 38.41)
4. ด้านภาคีเครือข่าย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ร้อยละ 62.90) และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึง (ร้อยละ 37.10)

5. ด้านคลังวิทยา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีห้องสมุดและมีหนังสืออย่างเพียงพอ (ร้อยละ 54.84) และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ร้อยละ 45.16)

6. ด้านองค์ความรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ไปยังชุมชน (ร้อยละ 58.06) และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการปรับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับชุมชน (ร้อยละ 41.94)

7. ด้านกิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม (ร้อยละ 59.68) และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 40.32)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มพล จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มพล จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มพล จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลื้มพล จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย
 - 1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายอำเภอปลื้มพล ผู้อำนวยการโรงเรียน เจ้าอาวาสวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปลื้มพล ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธร เกษตรอำเภอ ที่ดินอำเภอปลื้มพล พัฒนาชุมชนอำเภอปลื้มพล วัฒนธรรมอำเภอปลื้มพล ท้องถิ่นอำเภอปลื้มพล สัสดีอำเภอปลื้มพล ปลัดอำเภอปลื้มพล ผู้จัดการธนาคาร ธกส. สาขาอำเภอปลื้มพล เทศบาลตำบลปลื้มพล เทศบาลตำบลคูม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบล รวมจำนวน 82 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ หลังจากนำไปทดลองใช้กับกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.789 – 6.718 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9744 ซึ่งมีค่าสูงและผ่านเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 82 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 82 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละแล้วนำมาจัดอันดับความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอ พลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า

1.1 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2) มีการวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ 3) มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.2 ด้านสถานที่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีบริเวณอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น 2) มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา และ 3) มีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่

1.3 ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวิดีโอที่มีความพร้อม 2) มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ และ 3) มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้

1.4 ด้านภาคีเครือข่าย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการประสานงานกับส่วนราชการในตำบล 2) มีการประสานงานกับส่วนราชการในอำเภอ จังหวัด และ 3) มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

1.5 ด้านคลังวิทยา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ 2) มีการจัดทำทะเบียนราษฎรชาวบ้านหรือชุมชน และ 3) มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน

1.6 ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) มีการถ่ายโอนองค์ความรู้ไปยังชุมชน และ 3) มีหลักสูตรในการจัดการศึกษา

1.7 ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม 2) มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2. ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า

2.1 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) จัดประชาสัมพันธงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2) มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน และ 3) มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.2 ด้านสถานที่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ 2) มีบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 3) มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา

2.3 ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2) มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย และ 3) มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ

2.4 ด้านภาคีเครือข่าย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ 2) มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษา และ 3) มีการรายงานผลการดำเนินงาน

2.5 ด้านคลังวิทยา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการจัดตั้งสภาพการศึกษาในชุมชน 2) มีการเปิดให้ประชาชนชาวบ้านหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) มีการจัดทำทะเบียนประชาชนชาวบ้านหรือชุมชน

2.6 ด้านองค์ความรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 2) มีการถ่ายโอนองค์ความรู้ไปยังชุมชน และ 3) มีการจัดทำแผนในการดำเนินงาน

2.7 ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและพบว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมใน

การจัดกิจกรรม 2) มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้ และ 3) มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. แนวทางการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาครูที่มีความรู้ ความสามารถอย่างหลากหลายสาขาวิชาชีพ และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาบุคลากรให้เพียงพอกับงานที่รับผิดชอบ

3.2 ด้านสถานที่ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาสถานที่ที่อยู่ใกล้กับชุมชน สะดวกในการเดินทาง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเลือกสถานที่ที่มีความเหมาะสมมีความพร้อมที่จะขยายกิจการในอนาคต

3.3 ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอ

3.4 ด้านภาคีเครือข่าย คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

3.5 ด้านคลังวิชา คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีห้องสมุดและมีหนังสืออย่างเพียงพอ และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.6 ด้านองค์ความรู้ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ไปยังชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการปรับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับชุมชน

3.7 ด้านกิจกรรม คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1.1 ด้านบุคลากร พบว่า โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสิ่งที่เห็นว่ามี การปฏิบัติมากสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีการวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่าง ๆ

ในตำบล และประสานกับส่วนราชการในตำบลและเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน รวมทั้งประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อนำแผนชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาคตามอัธยาศัยมาปฏิบัติ นอกจากนี้ยังปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระเบียบและประกาศที่ได้กำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีการวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปรับปรุงอาคารสถานที่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดทั้งการจัดการวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรันดร์ ปาปะโซ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับชุมชนในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผลการศึกษาค้นคว้าด้านการให้บริการชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผน การดำเนินงาน รวมทั้งการให้บริการด้านบุคลากร การบริการชุมชนเป็นอย่างดี

1.2 ด้านสถานที่ พบว่า โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสิ่งที่เห็นว่ามี การปฏิบัติมากสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มีบริเวณอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา และมีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านสถานที่จะต้องอาศัยพื้นที่ที่มีอาคารอยู่แล้วให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาคตามอัธยาศัยอำเภอร่วมกับชุมชนดำเนินการพัฒนาปรับปรุงให้พร้อมที่จะใช้งาน โดยการใช้งบประมาณของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาคตามอัธยาศัย รวมทั้งมีการจัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน ผู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และชุมชนตลอดทั้งอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีบริเวณอาคารสถานที่ที่สะอาดร่มรื่น สวยงาม มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา และมีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่อย่างชัดเจนเพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนนักศึกษาในอนาคต จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา อุ่นเจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สภาพศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่เป็นอาคารชั่วคราวสามารถใช้งานได้ดี ดำเนินการสร้างโดยองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ พบว่า โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสิ่งที่เห็นว่ามี การปฏิบัติมากสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวิดีโอที่มีความพร้อม มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ และมีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาคีเครือข่าย

ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องดำเนินการจัดหาสื่อที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดิโอจะต้องมีความพร้อมและเพียงพอซึ่งถือว่าเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความกระตือรือร้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทันสมัยต่อการใช้เทคโนโลยีทันสมัยและต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการศึกษาในสมัยปัจจุบันโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดิโอถือว่าเป็นทางเลือกสำหรับนักศึกษาที่มีความสนใจในการเรียนรู้ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถิต ทองเหลา (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 พบว่า โดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านภาคีเครือข่าย พบว่า โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสิ่งที่เห็นว่ามี การปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ มีการประสานงานกับส่วนราชการในตำบล มีการประสานงานกับส่วนราชการในอำเภอ จังหวัด และมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในรูปแบบของชุมชนนักปฏิบัติตามประเด็นองค์ความรู้ที่ชุมชนมีความสนใจ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นศูนย์กลางประสานเชื่อมโยงเครือข่ายและอำนวยความสะดวก การแบ่งปันความรู้และการสร้างโอกาสการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในชุมชน รวมทั้งการขึ้นทะเบียนให้ครบถ้วนชัดเจนเพื่อเข้ามาช่วยเสริมเติมเต็มงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับตำบลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนการแสวงหาการมีส่วนร่วมทางการศึกษาและการสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้นำชุมชน ตลอดจนสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน เช่น สถาบันศาสนาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 7) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน

1.5 ด้านคลังวิทยา พบว่า โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสิ่งที่เห็นว่ามี การปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชน และมีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลชุมชนและการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย

ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะต้องสามารถนำมาจัดการศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ นักศึกษาสนใจได้อย่างเหมาะสม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงเป็นสถานที่ที่ชุมชนให้ความสำคัญใน การเรียนรู้เพราะว่ามีองค์ความรู้ที่หลากหลาย จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552 : 2) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชนเพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน

1.6 ด้านองค์ความรู้ พบว่า โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสิ่งที่เห็นว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการถ่ายโอน องค์ความรู้ไปยังชุมชน และมีหลักสูตรในการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาศึเครือข่าย ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้ระบุมาตรฐานและการประกัน คุณภาพการศึกษา ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและให้ ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับ การประกันคุณภาพภายนอก จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านกิจกรรม พบว่า โดยรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสิ่งที่เห็นว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม มีการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ภาศึเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรม การเรียนรู้เกิดทักษะกระบวนการคิด ตัดสินใจตามหลักการคิดวิเคราะห์โดยถือเป็นจุดมุ่งหมาย การเรียนรู้ที่จำเป็น รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นระบบกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวย ให้ผู้เรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรมสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดสภาพแวดล้อม จึงมีความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัด บุรีรัมย์ พบว่า

2.1 ด้านบุคลากร พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 อันดับแรกคือ จัดประชาสัมพันธ์งานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน และมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษา ประชาชนทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายบางส่วนอาจได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไม่ทั่วถึงอันเนื่องมาจาก ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรวมทั้งนักศึกษาและประชาชนอาจมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำจึงทำให้มีเวลาในการรับข่าวสารจากภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเวลาจำกัด จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เป็ลยรัมย์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านบุคลากร มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านสถานที่ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 อันดับแรกคือ มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ มีบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภารกิจที่จะต้องดำเนินการ มีการจัดทำระบบข้อมูล มีการวางแผนประสานงานการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ดำเนินไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะด้านสถานที่ มีการจัดเตรียมให้มีความพร้อมให้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ การใช้เป็นสำนักงานและการมีภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทำให้นักศึกษาหรือกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายโรจน์ มณีกุล (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในกาจัดการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ด้านอาคารสถานที่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 อันดับแรกคือ มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย และมีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ แต่อาจมีบางส่วนที่ดำเนินการล่าช้าอันเนื่องมาจากระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องทำให้การปฏิบัติไม่คล่องตัว ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างคอมพิวเตอร์บางส่วน ไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายโรจน์ มณีกุล (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน

การจัดการศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวัสดุอุปกรณ์มีปัญหาในระดับปานกลาง

2.4 ด้านภาคีเครือข่าย โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้องค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษา และมีการรายงานผลการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่ในการสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ให้มีขอบเขตที่กว้างขวาง มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อให้การจัดการศึกษาของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความก้าวหน้า แต่อาจมีบางส่วนที่ดำเนินการไม่ครอบคลุม ซึ่งมีหลายสาเหตุ อาจเป็นเพราะความล่าช้าตามระบบทางราชการ เป็นต้น จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ ปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.5 ด้านคลังวิทยา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการจัดตั้ง สถานการศึกษาในชุมชน มีการเปิดให้ประชาชนชาวบ้านหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีการจัดทำทะเบียนประชาชนชาวบ้านหรือชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาคีเครือข่าย ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการสำรวจประชาชนชาวบ้านหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเกิดองค์ความรู้ตามความสนใจของนักศึกษาและกลุ่มเป้าหมาย แต่อาจมี ภูมิปัญญาหรือประชาชนชาวบ้านบางส่วนไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ครบอย่างสมบูรณ์ อันเนื่องมาจากมีเวลาจำกัด จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.6 ด้านองค์ความรู้ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีการถ่ายโอนองค์ความรู้ไปยังชุมชน และมีการจัดทำ แผนในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ ในการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาและกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจในการเรียนรู้นอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรวมทั้งผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติการกิจของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ ในระดับน้อย

2.7 ด้านกิจกรรม โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการเปิด โอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้ และมีการ ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาคีเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษาและกลุ่มเป้าหมาย

เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษา ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมีการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถอย่างหลากหลายสาขาวิชาชีพ และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีบุคลากรให้เพียงพอกับงานที่รับผิดชอบ

3.2 ด้านสถานที่ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีสถานที่ที่อยู่ใกล้กับชุมชน สะดวกในการเดินทาง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีเลือกสถานที่ที่มีความเหมาะสมมีความพร้อมที่จะขยายกิจการในอนาคต

3.3 ด้านวัสดุ / อุปกรณ์ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอ

3.4 ด้านภาคีเครือข่าย คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

3.5 ด้านคลังวิทยา คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีจัดให้มีห้องสมุดและมีหนังสืออย่างเพียงพอ และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.6 ด้านองค์ความรู้ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ไปยังชุมชน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการปรับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับชุมชน

3.7 ด้านกิจกรรม คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรม และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านคลังวิทยา ด้านองค์ความรู้และด้านกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร จากผลการวิจัย พบว่า มีการจัดประชาสัมพันธงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายโดยการประชุมผู้ปกครองและจัดทำแผ่นพับ เป็นต้น

2. ด้านสถานที่ จากผลการวิจัย พบว่า มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการสร้างอาคารให้เพียงพอ โดยการเสนอแผนพัฒนาเพื่อของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ จากผลการวิจัย พบว่า มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการจัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอโดยการของบประมาณต่อหน่วยงานต้นสังกัด

4. ด้านภาคีเครือข่าย จากผลการวิจัยพบว่า มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรดำเนินการประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน

5. ด้านคลังวิทยา จากผลการวิจัยพบว่า มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรส่งเสริมให้มีการตั้งสภาการศึกษาในชุมชน โดยการให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง

6. ด้านองค์ความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้โดยการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีพร้อมทั้งมีการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

7. ด้านกิจกรรม จากผลการวิจัยพบว่า มีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เพียงพอโดยการประชุมร่วมกับทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับวัสดุ/อุปกรณ์ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับความต้องการด้านอาคารสถานที่

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาโดยที่มีส่วนร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- กรรณิการ์ รอบคอบ. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการปฏิบัติงานครู ศรช. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขนิษฐา กาญจนรงคินนท์. (2551). การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนา. วารสารพัฒนาชุมชน. (1) : 13 – 14.
- โครงการเมล็ดดาวกล่อมฝัน. (2552). ศูนย์การเรียนรู้พิเศษการเดินทางระหว่างวัย : โครงการเมล็ดดาวเดินทาง. ค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2552, จาก <http://www.wanderingseed.org/home.html>.
- นันทนา อุ่นเจริญ. (2542). สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงุฎา นนทล. (2552). สภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิรันดร์ ปาปะโข. (2549). การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กับชุมชนในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2540). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ปานมณี (นามแฝง). (2551). คอลัมน์โลกสดใสกายสุขสันต์ : หนึ่งชุมชนหนึ่งศูนย์การเรียนรู้
 บุญแจสำคัญสร้างชุมชนเข้มแข็ง. ค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2551,
 จาก <http://www.naewna.com/news.asp?ID=7918>.
- เพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์. (2552). หนึ่งชุมชน หนึ่งศูนย์การเรียนรู้ บุญแจสังคมเข้มแข็ง.
 ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2552, จาก <http://www.thailhealth.or.th/node/8325>.
- วุฒิปท ทับธานี. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อ
 การเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของ
 กลุ่มงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีคุณลักษณะ
 เหมาะสมกับการเรียนบนเครือข่ายที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิเลขา ลีสุวรรณ. (2551). ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน : ชุมชนเข้มแข็งผู้สังคมแห่งการเรียนรู้.
 กรุงเทพฯ : สุวีตาเอ็นเตอร์ไพรส์.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย. (2554).
 รายงานผลการพัฒนาการจัดการศึกษา. นุรีรัมย์ : อัดสำเนา.
- สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. (2550). คู่มือการดำเนินโครงการศูนย์การเรียนรู้
 ร่วมกันของชุมชน. ค้นเข้า 27 ตุลาคม 2551
 จาก <http://203.156.104.42/2> name = Knowledge & File = read know Ledge & id=51.
- สถิต ทองเหลา. (2546). การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของ
 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
 นุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนุรีรัมย์.
- สมชาย เปลียนรัมย์. (2548). สภาพการปฏิบัติในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดนุรีรัมย์.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สวัสดิ์ คีชื่น. (2541). ครูพิโรธโกรธกับการศึกษาชุมชน. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมปฏิบัติการ
 กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- สำนักงาน กศน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือการดำเนินงาน กศน. ตำบล. กรุงเทพฯ :
 พรินทวนกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ :
 พรินทวนกราฟฟิค.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำขุ่น. (2551). ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. (ออนไลน์).
 ค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2551, จาก <http://cddwed.cdd.go.th/namkhun/learn.htm>.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2552, พฤษภาคม).

“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การเรียนชุมชน พ.ศ. 2552.”

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. (2553)

แนวทางการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : พับบลิก เอ็ดดูเคชั่น.

“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การเรียนชุมชน พ.ศ. 2552.”

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ :

สูตรไพศาล.

สุรชัย เทียนขาว. (2550, กันยายน). “การเข้าสู่สังคมฐานความรู้ของชาวบ้าน

ด้วยศูนย์การเรียนชุมชน,” มติชน. 16(5) : 5.

สายโรจน์ มณีกุล. (2545). แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนในการจัดการศึกษา

นอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). ขอนแก่น :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เสถียร จิรรังสิมันต์. (มปป.). ภาศึเครือข่าย. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมประสบการณ์และ

ประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ

อิชยา พรหมสามสี. (2543). สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

ศูนย์การเรียนชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษานอกระบบ).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Arthur, G. L. (1995, January). “Restructuring a Traditional Junior High School Study of Public

Agency Partnerships.” **Dissertation Abstracts International**. 55 (12) : 3691 – A.

Brittingham, K. V. (1998, November). “The Characterization of Successful School, Family,

and Community Partnerships.” **Dissertation Abstracts International**. 59(5) :

1406-A.

Delaney, R. K. (2000, January). “Parent Participation in District-level Curriculum Decision-

making : A Year in the Life of a School District.” **Dissertation Abstracts**

International. 60(7) : 2349-A.

Harris, A. M. (1998, December). “School-community Relationship : A Namibian Case Study.”

Dissertation Abstracts International. 36(6) : 1437 – A.

- Johanek, M. (1996, May). "The Public Purposes of Public Education : The Evolution of Community-centered Schooling at Benjamin Franklin High School 1934 – 1944" **Dissertation Abstracts International**. 56(11) : 4296-A.
- Kanu, I. A. (1996, August). " Aunt Mille Learning Center : An Ethnographic Study of an Urban Elementary School in Newark, New Jersey (Urban Education)." **Dissertation Abstracts International**. 57(2) : 583 – A.
- Rideout, F. D. (1997, February). "School – based Management for Small in Newfoundland and Labrador." **Dissertation Abstracts International**. 57(8) : 3348 – A.
- Roche, P. A. (1996, June). "Segmented Educational as Affirmative Action : A Case of A Pipeline Approach to Access through Neighborhood Learning Center." **Dissertation Abstracts International**. 56(12) : 4630 – A.
- Toy, S. L. (1983, July). "The Development of school District" **Dissertation Abstracts International**. 15(7) : 1931 – A.
- Tubbs, J. E. (1996, September). "A Study of Principals' Perceptions of Site-based Management in Cobb Country Georgia." **Dissertation Abstracts International**. 57(3) : 966 – A.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสายโรจน์ อภิสทธิเกษม

ด้วย นางภูมิชาภัค มนัสธนกิจ นักวิชาการระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เทวัญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอแสดงความขอบคุณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เทวัญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๑

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุนันท์ สิทธิสาท

ด้วย นางกฤษณาภักดิ์ มนัสธนกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วิจารณ์เทวัญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุรียนต์ เรืองมนตรี

ด้วย นางภูนิชากัด มนัสธนกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๓๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอประโคนชัย

ด้วย นางภูมิชาภัค มนัสธนกิจ นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและ ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วิจารณ์เทวัญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางภูมิชาภัค มนัสธนกิจ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๕๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๕๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๕๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์
ตามความคิดเห็นของภาคีเครือข่าย

คำชี้แจง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบสภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 ด้าน รวม 35 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 ด้าน รวม 35 ข้อ
ตอนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์
3. ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานและสถานภาพของท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์
4. ขอความกรุณาได้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และขอขอบพระคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ภูนิษาก็ค มนัสชนกิจ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่าสภาพการดำเนินงานของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ของท่านอยู่ในระดับใด แล้วเขียน เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกแต่ละข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านบุคลากร					
1.	มีการวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
2.	จัดประชาสัมพันธ์ร้งานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
3.	มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
4.	มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
5.	มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน.....					
	ด้านสถานที่					
6.	มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ.....					
7.	มีบริเวณอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น.....					
8.	มีบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....					
9.	มีห้องเรียนที่เพียงพอกับนักศึกษา.....					
10.	มีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่.....					

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านวัสดุ/อุปกรณ์					
11.	มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้.....					
12.	มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้.....					
13.	มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอที่มีความพร้อม.....					
14.	มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ.....					
15.	มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย.....					
	ด้านภาคีเครือข่าย					
16.	มีการประสานงานกับส่วนราชการในตำบล.....					
17.	มีการประสานงานกับส่วนราชการในอำเภอ จังหวัด.....					
18.	มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ.....					
19.	มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนรวมกับการศึกษา.....					
20.	มีการรายงานผลการดำเนินงาน.....					
	ด้านคลังวิทยา					
21.	มีห้องสมุด 3 คี.....					
22.	มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ.....					
23.	มีการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชน.....					
24.	มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน.....					
25.	มีการเปิดให้ปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....					
	ด้านองค์ความรู้					
26.	มีการถ่ายโอนองค์ความรู้ไปยังชุมชน.....					
27.	มีการจัดทำแผนในการดำเนินงาน.....					
28.	มีหลักสูตรในการจัดการศึกษา.....					

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
29.	มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....					
30.	มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
	ด้านกิจกรรม					
31.	มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....					
32.	มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย.....					
33.	มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้.....					
34.	มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม.....					
35.	มีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม.....					

ตอนที่ 2

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่าปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ของท่านอยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกแต่ละข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหามาก
3	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านบุคลากร					
1.	มีการวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
2.	จัดประชาสัมพันธ์งานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
3.	มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
4.	มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....					
5.	มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน.....					
	ด้านสถานที่					
6.	มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ.....					
7.	มีบริเวณอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น.....					
8.	มีบริเวณที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....					
9.	มีห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักศึกษา.....					
10.	มีแผนการปรับปรุงการพัฒนาสถานที่.....					

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านวัสดุ/อุปกรณ์					
11.	มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอในการจัดการเรียนรู้.....					
12.	มีคอมพิวเตอร์ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้.....					
13.	มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอที่มีความพร้อม.....					
14.	มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอ.....					
15.	มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย.....					
	ด้านภาคีเครือข่าย					
16.	มีการประสานงานกับส่วนราชการในตำบล.....					
17.	มีการประสานงานกับส่วนราชการในอำเภอ จังหวัด.....					
18.	มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ.....					
19.	มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการที่เปิดโอกาส ให้องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนรวมกับการศึกษา.....					
20.	มีการรายงานผลการดำเนินงาน.....					
	ด้านคลังวิทยา					
21.	มีห้องสมุด 3 คี.....					
22.	มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ.....					
23.	มีการจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชน.....					
24.	มีการจัดตั้งสภาการศึกษาในชุมชน.....					
25.	มีการเปิดให้ปราชญ์ชาวบ้านหรือชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....					
	ด้านองค์ความรู้					
26.	มีการถ่ายโอนองค์ความรู้ไปยังชุมชน.....					
27.	มีการจัดทำแผนในการดำเนินงาน.....					
28.	มีหลักสูตรในการจัดการศึกษา.....					

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
29.	มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....					
30.	มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
	ด้านกิจกรรม					
31.	มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....					
32.	มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย.....					
33.	มีการจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้.....					
34.	มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม.....					
35.	มีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรม.....					

ตอนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์
คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน อำเภอปลวกแดง จังหวัดบุรีรัมย์

1. ด้านบุคลากร

.....
.....
.....
.....
.....

2. ด้านสถานที่

.....
.....
.....
.....
.....

3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์

.....
.....
.....
.....
.....

4. ด้านภาคีเครือข่าย

.....
.....
.....
.....
.....

5. ด้านคลังวิทยา

.....

.....

.....

.....

.....

6. ด้านองค์ความรู้

.....

.....

.....

.....

.....

7. ด้านกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	ภูณิชาภัค มนัสธนกิจ
วันเดือนปีเกิด	19 พฤศจิกายน 2503
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 141/7 หมู่บ้านพุทธราธานี ตำบลอิสาน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2521 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่าเรือนิคยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2531 ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร โรงเรียน วิทยาลัยครูสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2556 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม) สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์